

Ks. Andrzej Kondracki SDB

XXXVI SYMPOZJUM BIBLISTÓW POLSKICH (Poznań 1998)

W dniach 16–18 września 1998 roku odbywało się w Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu 36. Sympozjum Biblistów Polskich. W sympozjum wzięło udział ponad 120 biblistów: księży, sióstr zakonnych oraz osób świeckich, wykładających Pismo Święte na polskich wyższych uczelniach i zajmujących się studiowaniem i rozpowszechnianiem Słowa Bożego. Wśród uczestników byli też przedstawiciele Towarzystwa Biblijnego, przygotowującego aktualnie ekumeniczne tłumaczenie Biblii, oraz delegacja zespołu redakcyjnego „Biblii Paulińskiej”. Tematyką sympozjum były problemy pracy translacyjnej, jakich dostarcza Biblia swoim tłumaczom od czasów Septuaginty i aramejskich Targumów do najnowszych dzisiejszych przekładów.

Sympozjum rozpoczęło się Mszą świętą koncelebrowaną w kaplicy Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu, podczas której główny celebans, ks. abp Juliusz Paetz, przywitał wszystkich uczestników. Obrady rozpoczął wykład w języku angielskim księdza prof. Jamesa Swetnama SJ z Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie pt. „Old Testament *hesed*, New Testament *eleos*” (*Hesed* w Starym Testamencie a *eleos* w Nowym Testamencie). Na przykładzie hebrajskiego *hesed* (miłosierdzie, łaskawość) prelegent wskazał na trudności przełożenia terminów hebrajskich na grekę kultury hellenistycznej. W tym konkretnym przypadku tłumacze Septuaginty, tłumacząc *hesed* przez *eleos*, przygotowali grunt pod nowotestamentalne *eleos*, rozumiane w kontekście osoby Jezusa Chrystusa.

Drugi wykład sesji przedpołudniowej wygłosiła prof. dr hab. Danuta Pieńkowska z Uniwersytetu Łódzkiego. Był to referat pt. „Polszczyzna szesnastowiecznych przekładów biblijnych”. Prelegentka skupiła się na tłumaczeniach ks. Jakuba Wujka i przeanalizowała zakres rozumienia i różne tłumaczenia słowa *ecclesia*. Po referacie wywiązała się ekumeniczna dyskusja, która wykazała, że dzisiaj odeszliśmy daleko (w dobrym kierunku) od nieprzyjazni międzywyznaniowych z czasów Jakuba Wujka. Dzisiejsze tłumaczenia ekumeniczne są dowodem, że nie dzieli się tłumaczy na „papieżników” i „falszerzy” Pisma Świętego.

Sesję popołudniową rozpoczął wykład ks. prof. dra hab. Juliana Warzechy SAC (ATK) dotyczący przekładu Starego Testamentu w Biblii Warszawsko-Praskiej. Na ten wykład przybyli też z Gniezna ks. abp Henryk Muszyński i ks. bp Stanisław Gądecki. Ks. Warzecha, przedstawiając swoje uwagi i refleksje na temat przekładu ks. bpa Kazimierza Romaniuka, wykazał, że nie jest to przekład filologiczny, ale raczej literacki i artystyczny, który „skłania się w kierunku wierności czytelnikom”, będąc bardziej zrozumiałym. W dyskusji, którą podjęto po wykładzie, bibliści odnieśli się z podziwem i uznaniem dla tłumaczenia i wyrażali pragnienie usłyszenia

czegoś więcej o pracy translacyjnej tłumacza: w jaki sposób powstało tak wielkopomne dzieło, będące owocem pracy jednego autora?

W drugim wykładzie sesji popołudniowej ks. prof. dr hab. Jerzy Chmiel (PAT), jak zwykle ze swoim kunsztem oratorskim, przedstawił w formie komunikatu najnowsze tendencje i kierunki z zakresu semiotyki przekładu biblijnego. Po tym komunikacie pani Barbara Enholz-Narzyńska z Towarzystwa Biblijnego przedstawiła stan prac nad przekładem ekumenicznym Pisma Świętego, przygotowywanym przez Towarzystwo Biblijne.

Wykłady drugiego dnia sympozjum zdominowała tematyka starożytnych przekładów. Najpierw ks. dr Krzysztof Bardski (ATK) omówił diachroniczne aspekty pracy translacyjnej na przykładzie pięciu różnych przekładów Księgi Koheleta dokonanych przez św. Hieronima. W swoim referacie wykazał, że u św. Hieronima różnice w tłumaczeniu poszczególnych trudnych fragmentów były powodowane coraz lepszą znajomością języka hebrajskiego oraz zmieniającym się jego ustosunkowaniem do wcześniejszych autorytatywnych przekładów tej księgi. W drugim referacie ks. dr hab. Antoni Tronina (KUL) przybliżył niektóre starożytne przekłady biblijne. Przedstawił problematykę Pięcioksięgu Samarytańskiego, Targumów aramejskich, tłumaczenia Peszitty podkreślając rolę wspólnoty i kultu w procesie powstawania i przekazywania tekstu biblijnego i jego przekładów.

Sympozjum zakończyły wybory nowych władz Stowarzyszenia Bibliotów Polskich. Przewodniczącym został wybrany pełniący dotychczasowo tę funkcję ks. prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB (KUL), który już w pierwszym głosowaniu otrzymał wymaganą większość głosów. Jego zastępcą wybrano ks. prof. dra hab. Waldemara Chrostowskiego (ATK). Ponadto do zarządu weszli przedstawiciele innych ważnych ośrodków teologicznych Polski: s. dr hab. Ewa Jezierska OSU (Wrocław), ks. prof. dr hab. Janusz Czerski (Opole), ks. prof. dr hab. Bogdan Poniży (Poznań), ks. prof. dr hab. Tomasz Jelonek (Kraków), ks. prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk (Gdańsk).

Nowo wybrany zarząd zaproponował, by miejscem następnego spotkania bibliotów polskich (wrzesień 1999) był Kraków, a tematem „Biblia o Trójcy Świętej” ze względu na zbliżający się rok 2000 ogłoszony jako rok Trójcy Świętej.

Lublin

Ks. ANDRZEJ KONDRACKI SDB